

Diyaliz Ünitesi İSG

İSG Eğitim Sunumu · Riskmatik ile üretildi

riskmatik.com

İş güvenliğinin dijital atölyesi

İçindekiler

- Kan Yoluyla Bulaşan Hastalıklar ve Korunma (4 konu)
- Kesici-Delici Yaralanma ve Batma Sonrası (3 konu)
- Kimyasal Güvenlik (Dezenfektan ve Konsantre Solüsyonlar) (3 konu)
- Biyolojik Atık ve Dekontaminasyon (3 konu)
- Ergonomik ve Fiziksel Riskler (3 konu)

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitmen Notu: Bu eğitimde işlenecek ana başlıkları katılımcılara tanıtın.

Hepatit B Virüsü (HBV) ve Kalıcılık Özellikleri

Hepatit B virüsü (HBV), kurumuş kan lekeleri üzerinde oda sıcaklığında en az 7 gün canlı kalarak bulaşıcılığını koruyabilir; bu durum, diyaliz ünitelerinde yüzey temizliğinin ne kadar kritik olduğunu göstermektedir.

Mevcut bilimsel veriler, HBV'nin HIV'e göre yaklaşık 100 kat daha bulaşıcı olduğunu ortaya koymaktadır; bu nedenle, diyaliz çalışanlarının kan ve vücut sıvıları ile teması en yüksek riskli kategoride değerlendirilmelidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, işveren kan yoluyla bulaşan patojenlere karşı gerekli mühendislik önlemlerini almalı ve yüzey dezenfeksiyonu prosedürlerini düzenli olarak denetleyerek çalışan sağlığını güvence altına almalıdır.

Diyaliz ünitelerinde kullanılan tıbbi cihazlar ve yüzeyler, HBV'nin yüksek direnci göz önünde bulundurularak, etkili virüsidal dezenfektanlar ile her seans sonrası ve kontaminasyon durumunda titizlikle temizlenmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 2

- Eğitmen Notu: HBV'nin çevresel direncinin yüksek olduğunu vurgulayın. Özellikle 7 gün süresinin kurumuş kan üzerinde bile risk oluşturduğunu belirtin. İşyerindeki dezenfeksiyon kayıtlarının 6331 sayılı Kanun gereği tutulması gerektiğini hatırlatın.

Kan Yoluyla Bulaşan Diğer Patojenler: HCV ve HIV

Hepatit C (HCV), diyaliz ünitelerinde sıklıkla enfekte cihazların ortak kullanımı veya yetersiz dezenfeksiyon sonucu bulaşabilen, kronik karaciğer hastalığına yol açan ciddi bir kan yoluyla bulaşan patojendir.

HIV ise, mesleki bulaş riski daha düşük olsa da, iğne batması veya mukozal temas gibi yaralanmalarla doğrudan kan dolaşımına girmesi halinde, uzun süreli ve karmaşık bir tıbbi tedavi sürecini zorunlu kılar.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereğince, çalışanların bu patojenlere karşı korunması için Evrensel Önlemler prensibi benimsenmeli ve tüm hastaların kanı potansiyel enfekte kabul edilmelidir.

İğne batması veya kesici-delici alet yaralanmaları sonrası, İSG mevzuatı uyarınca vakit kaybetmeksizin tıbbi takip başlatılmalı ve olası bir mesleki maruziyet durumu kayıt altına alınarak iş kazası bildirimi yapılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 3

- Eğitmen Notu: Tüm kanların enfekte kabul edilmesi gerektiğini (Evrensel Önlemler) açıklayın. Yaralanma sonrası tutanak tutulmasının yasal bir gereklilik olduğunu ve iş kazası bildirimi süreçlerini kısaca anlatın.

Diyaliz Ünitelerinde Yüksek Maruziyet Nedenleri

Diyaliz üniteleri, hastaların damar erişim yolları aracılığıyla sürekli kan dolaşımının makineyle temas ettiği ortamlar olması sebebiyle, kan yoluyla bulaşan hastalıklar açısından en yüksek riskli tıbbi çalışma alanlarından biridir.

Gün boyu süren ardışık seanslar, damar yolu açma işlemleri ve diyalizörlerin değişimi gibi rutin prosedürler, sağlık personelinin kan ve vücut sıvılarına maruz kalma olasılığını sürekli olarak artırmaktadır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, bu yüksek riskli çalışma ortamında, personelin maruziyetini azaltacak mühendislik kontrolleri uygulanmalı ve kişisel koruyucu donanım kullanımı tavizsiz şekilde denetlenmelidir.

İş yoğunluğu ve zaman baskısı, personelin güvenlik prosedürlerini göz ardı etmesine yol açabilmektedir; bu nedenle, operasyonel süreçlerde güvenlik kültürünü önceliklendiren bir yönetim anlayışı benimsenmesi hayati önem taşımaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 4

- Eğitmen Notu: Diyaliz ünitesindeki operasyonel yoğunluğun riskleri nasıl artırdığını tartışın. Çalışanların zaman baskısı altında güvenlikten ödün vermemesi için alınabilecek idari önlemleri sorgulayın.

Hepatit B Aşılama ve Bağışıklık Takibi

Diyaliz ünitesinde çalışan tüm personelin, Hepatit B virüsüne karşı aşılınması, İSG mevzuatı ve sağlık otoritelerinin temel zorunluluğudur; bu aşı, mesleki bulaş riskine karşı en etkili birincil koruma yöntemidir.

Aşılamanın tamamlanmasının ardından, anti-HBs antikor düzeyi mutlaka ölçülmeli ve bağışıklık yanıtı gelişip gelişmediği kontrol edilmelidir; yeterli antikor düzeyi oluşmayan personel için ek doz uygulamaları yapılmalıdır.

Bağışıklık yanıtı gelişmeyen veya antikor düzeyi zamanla düşen çalışanların, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde periyodik sağlık gözetimleri yapılmalı ve maruziyet riskine karşı izleme süreçleri sürdürülmelidir.

Sağlık gözetimi sonuçları, işyeri hekimi tarafından değerlendirilerek, personelin çalışma koşulları ve risk düzeyi belirlenmeli; gerekli durumlarda personelin görev tanımı veya riskli alanlardaki çalışma süresi yeniden düzenlenmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 5

- Eğitmen Notu: Aşılamanın sadece bir başlangıç olduğunu, antikor takibinin (anti-HBs) kritik olduğunu belirtin. İşyeri hekiminin sağlık gözetimi sürecindeki rolünü ve yasal yükümlülüklerini hatırlatın.

Standart Önlemler: Her Hasta Potansiyel Risk

Standart önlemler, hastanın tanısı ne olursa olsun tüm vücut sıvılarını enfekte kabul ederek korunmayı esas alan temel güvenlik ilkesidir.

Diyaliz ünitesinde çalışan personel, her hastayı kan yoluyla bulaşan hastalıklar açısından potansiyel bir taşıyıcı olarak değerlendirmelidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde, işveren bu biyolojik risklere karşı tüm çalışma ortamında gerekli önlemleri almalıdır.

Bu yaklaşım, hem çalışanı hem de diğer hastaları çapraz bulaşma riskinden korumak için uygulanan en temel biyolojik güvenlik uygulamasıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 6

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Standart önlemlerin neden sadece görünen riskler için değil, tüm hastalar için geçerli olduğunu vurgulayın.
- Gerçek örnek: Tanısı bilinmeyen bir hastadan kan sıçraması senaryosunu tartışın.
- İnteraktif soru: Her hastayı enfekte kabul etmek günlük iş akışınızı nasıl etkiliyor?

Risk Odaklı Kişisel Koruyucu Donanım Seçimi

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik uyarınca, koruyucu donanım yapılacak işin biyolojik ve fiziksel riskine göre seçilmelidir.

Kan sıçrama riski yüksek olan işlemlerde sıvı geçirmez önlükler, gözlükler ve yüz siperliklerinin kullanımı yasal bir zorunluluktur.

Eldivenler, her hasta müdahalesi öncesinde temiz olanlarla değiştirilmeli ve yırtılma durumunda vakit kaybetmeden yenisiyle ikame edilmelidir.

Seçilen donanımların, çalışanın hareket kabiliyetini kısıtlamayacak ve iş güvenliğini zafiyete uğratmayacak standartlarda olması gerekmektedir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 7

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: KKD'nin son savunma hattı olduğunu hatırlatın.
- Gerçek örnek: Kan sıçraması durumunda göz koruyucusunun önemi üzerine konuşun.
- İnteraktif soru: Eldivenlerin delindiğini fark ettiğinizde izlemeniz gereken prosedürü açıklayın.

KKD Kullanımında Doğru Sıralama ve Hijyen

Kişisel koruyucu donanımların giyilmesi ve çıkarılması, kontaminasyonu önlemek adına belirlenen prosedürlere uygun şekilde gerçekleştirilmelidir.

Özellikle koruyucu donanım çıkarılırken dış yüzeyin vücuda veya temiz alanlara temas ettirilmemesi enfeksiyon yayılımını önlemek için hayati önem taşır.

Kullanılmış tüm donanımlar, biyolojik atık yönetmeliklerine uygun şekilde belirlenen atık kutularına atılmalıdır.

Personelin KKD kullanımı sonrası el hijyenini sağlaması, bulaş riskini minimize eden en etkili bariyer yöntemlerinden biridir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 8

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: En büyük kirlenmenin KKD çıkarılırken yaşandığını belirtin.
- Gerçek örnek: Eldiveni çıkarırken dış yüzeyin cilde temas etmesi durumunda yapılması gerekeni anlatın.
- İnteraktif soru: KKD çıkarma sırasını adım adım kim anlatmak ister?

Tek Kullanımlık Malzeme ve Çalışan Güvenliği

Tek kullanımlık sarf malzemeler yeniden kullanılmamalıdır; kontamine (kanlı) malzemenin yeniden elleçlenmesi çalışan için kan yoluyla bulaş riski oluşturur.

Hasta arası temas yüzeylerinin dezenfeksiyonunda çalışan uygun kişisel koruyucu donanım (eldiven, gerekli hallerde gözlük) kullanmalı ve kimyasala maruziyetini en aza indirmelidir.

Malzemelerin son kullanma tarihi ve bütünlüğü takip edilmeli; hasarlı veya sızdıran malzeme çalışan için maruziyet kaynağıdır ve kullanılmamalıdır.

İlgili İSG mevzuatı gereği malzeme yönetimi ve atık süreçleri, sağlık çalışanın güvenliğini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 9

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Tek kullanımlık malzemenin neden çapraz bulaşmayı önlemede en güvenli yol olduğunu açıklayın.
- Gerçek örnek: Son kullanma tarihi geçmiş bir malzemenin sterilizasyonunun güvenilir olmadığını tartışın.
- İnteraktif soru: Ekipman dezenfeksiyonunda eksik bir adım fark ettiğinizde kime bildirmelisiniz?

Kanülasyon ve Kan Hattı Bağlantı Güvenliği

- Kanülasyon işlemi sırasında iğne yerleştirme ve bağlantıların açılması, yüksek basınçlı kan sıçraması riski taşır; tüm bağlantı noktaları luer-lock sistemlerle sabitlenmeli ve gevşeklik kontrol edilmelidir.
- Kan hatlarının ayrılması sırasında sistemdeki basınç düşürülmeli ve hatlar pens ile klemlenerek kan akışı kontrollü bir şekilde durdurulmalıdır.
- Atık iğneler ve kesici aletler, delinmeye dirençli tıbbi atık kutularına doğrudan atılmalı; iğne kılıfları asla tekrar takılmaya çalışılmamalıdır.
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik gereği, bu tür işlemler sırasında eldiven ve sıvı geçirmez önlük kullanımı zorunludur.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 10

- Eğitimci Notu: Kanülasyon sırasında oluşabilecek sıçramaların en büyük nedenlerinden biri aceleci davranmaktır. Bağlantıların güvenliğini kontrol etmenin önemini vurgulayın. İğne batması ve sıçrama riskini minimize edecek prosedürleri hatırlatın.

Mukoza Teması Durumunda Acil Müdahale

- Kan veya vücut sıvısının göze veya mukoza zarlarına sıçraması durumunda, zaman kaybetmeden en az 15 dakika boyunca bölge bol su veya izotonik sodyum klorür solüsyonu ile yıkanmalıdır.
- Yıkama işlemi sırasında göz kapakları açık tutulmalı ve suyun mukoza ile tam teması sağlanmalıdır; kontakt lens kullanılıyorsa, yıkama öncesi veya sırasında lensler hemen çıkartılmalıdır.
- İlk Yardım Yönetmeliği çerçevesinde, ünite içerisindeki göz yıkama istasyonlarının yeri bilinmeli ve bu istasyonların periyodik bakımları düzenli olarak takip edilmelidir.
- İlk müdahale tamamlandıktan sonra, maruz kalan personel derhal bir sağlık kuruluşuna başvurarak gerekli tıbbi değerlendirmenin yapılmasını sağlamalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 11

- Eğitimci Notu: Mukoza temasında ilk 5 dakikanın kritik olduğunu belirtin. Göz yıkama istasyonlarının kullanımını uygulamalı olarak anlatın. Lens kullanan personeli bu konuda özellikle uyarın.

KKD Kullanımı: Gözlük ve Siperlik Seçimi

- Kan sıçrama riski bulunan tüm işlemlerde, gözlük veya yüz siperi kullanımı yasal bir zorunluluktur; seçilecek donanım, yüzü yanlardan ve üstten tam kapatacak şekilde tasarlanmış olmalıdır.
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik uyarınca, seçilen KKD'ler çalışanların görüşünü kısıtlamamalı ve uzun süreli kullanımda ergonomik rahatsızlık yaratmamalıdır.
- Gözlük ve siperlikler, her kullanım sonrası uygun dezenfektanlar ile temizlenmeli ve yüzeylerinde çizik veya görüşü engelleyen hasarlar oluştuğunda derhal yenisi ile değiştirilmelidir.
- Çalışanlar, KKD'lerin doğru kullanımı ve bakım prosedürleri hakkında düzenli eğitim almalı ve koruyuculuğu azalmış donanımı kullanmamalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 12

- Eğitimci Notu: KKD'nin sadece aksesuar değil, hayat kurtaran bir ekipman olduğunu vurgulayın. Siperlik ve gözlük farkını anlatın. Donanımın temizliğinin önemini hatırlatın.

Maruziyet Sonrası Bildirim ve İzlem Prosedürleri

- Kan veya vücut sıvısı maruziyeti gerçekleştiğinde, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında olay tutanak altına alınmalı ve işyeri hekimine derhal bildirilmelidir.
- Maruz kalan personelin kan değerleri, Hepatit B, C ve HIV yönünden bazal testler ile incelenmeli ve gerekli durumlarda profilaktik tedavi protokollerine başlanmalıdır.
- Olayın gerçekleştiği çalışma ortamı ve kullanılan ekipmanlar, risk değerlendirmesi kapsamında yeniden incelenerek benzer kazaların önlenmesi için gerekli düzeltici faaliyetler planlanmalıdır.
- İşveren, maruziyet sonrası süreçlerin gizlilik içerisinde yürütülmesini sağlamakla ve çalışanın yasal sağlık takip süreçlerine erişimini kolaylaştırmakla yükümlüdür.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 13

- Eğitimci Notu: Bildirim yapmanın bir suçlama değil, çalışanı koruma yöntemi olduğunu vurgulayın. Gizlilik ilkelerine dikkat çekin. Sürecin yasal boyutunu ve sağlık takibinin önemini anlatın.

El Hijyeninde Beş Kritik Endikasyon

Hasta ile temas öncesi hastayı korumak için ve hasta ile temas sonrası sağlık çalışanını ve çevreyi korumak için el hijyeni sağlanması, enfeksiyon kontrolü için temel bir zorunluluktur.

Aseptik işlemler öncesi, vücut sıvısı teması riski sonrası ve hasta çevresi ile temas sonrasında el hijyeni uygulanması, diyaliz ünitesindeki enfeksiyon zincirini kırmak için mutlaka yerine getirilmelidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, işveren sağlık çalışanlarının güvenli çalışma ortamında enfeksiyon riskinden korunması için gerekli hijyenik şartları sağlamakla ve çalışanları bu konuda eğitmekle yükümlüdür.

Diyaliz ünitelerinde enfeksiyon bulaşma riski yüksek olduğundan, bu beş endikasyonun her birine tam uyum gösterilmesi, kişisel güvenlik ve hasta güvenliği açısından kritik bir gerekliliktir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 14

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: El hijyeninin sağlık hizmetlerindeki en temel enfeksiyon kontrol önlemi olduğunu vurgulayın.
- Gerçek örnek: Diyaliz işlemi sırasında hasta çevresine dokunmanın önemini belirtin.
- İnteraktif soru: Hangi durumlarda el hijyenini ihmal ediyorsunuz?

Antiseptik ve Sabun Seçiminde Temel Esaslar

Görünür bir kirlenme olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptikleri kullanılmalıdır; bu yöntem, su ve sabunla yıkamaya göre mikroorganizmalar üzerinde çok daha hızlı ve etkili bir hijyen sağlar.

Eller gözle görülür şekilde kan veya vücut sıvısı ile kirlendiğinde mutlaka su ve sıvı sabunla yıkanmalıdır; çünkü alkol bazlı ürünler yoğun organik kirlilik varlığında etkisini yitirerek koruma sağlamaz.

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde, kullanılan tüm hijyenik ürünlerin sağlık çalışanları için güvenli olması ve alerjenik reaksiyon riski düşük içerikli ürünler olması hedeflenmelidir.

El hijyeni ajanlarının seçimi, diyaliz ünitesindeki enfeksiyon kontrol komitesi tarafından belirlenen güncel kılavuzlara göre yapılmalı, ürünlerin kullanım kolaylığı ve etkisi düzenli aralıklarla gözden geçirilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 15

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Alkol bazlı ürünlerin neden daha etkili olduğunu açıklayın.
- Gerçek örnek: Kirli ellerde antiseptiğin neden yetersiz kaldığını basitçe anlatın.
- İnteraktif soru: Ünitenizde kullandığınız sabunların cildinize etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eldiven Kullanımı ve Hijyen Yanılgısı

Eldiven kullanımı, el hijyeni uygulamasının yerini tutan bir yöntem değildir; eldivenler, el hijyenini tamamlayıcı bir bariyer olarak kabul edilmelidir ve asla hijyen yerine geçmez.

Eldivenler çıkarıldıktan sonra mutlaka el hijyeni sağlanmalıdır; çünkü eldivenlerin mikro delikleri veya çıkarılma sırasında oluşan kontaminasyon ellerin kirlenmesine neden olabilir ve çapraz bulaşma riski oluşturur.

İlgili İSG mevzuatı gereğince, eldiven kullanımı işin türüne göre seçilmeli ve eldivenlerin üzerinde biriken mikroorganizmaların diğer hastalara taşınmasını önlemek için her hastadan sonra mutlaka değiştirilmelidir.

Eldivenin el hijyeni yerine geçtiği düşüncesi, sağlık çalışanlarında güvenli olmayan bir çalışma alışkanlığı yaratarak enfeksiyon riskini artırır; bu durumun önlenmesi için sürekli ve uygulamalı eğitimler düzenlenmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Eldivenin bir zırh değil, geçici bir bariyer olduğunu belirtin.
- Gerçek örnek: Eldiven varken ellerin terlemesiyle oluşan mikro delikleri anlatın.
- İnteraktif soru: Eldiveni çıkardıktan sonra el hijyenini atladığınız anlar oldu mu?

El Derisi Bütünlüğü ve Korunma Yöntemleri

El derisindeki çatlaklar, yaralar ve tahrişler, mikroorganizmaların yerleşmesi ve çoğalması için uygun bir ortam oluşturarak enfeksiyon bulaşma riskini doğrudan artırır; bu yüzden cilt sağlığı korunmalıdır.

Deri bütünlüğünü korumak için alkol bazlı antiseptiklerin kurumasını beklemek ve el yıkama sonrası uygun nemlendirici kullanmak, derideki doğal bariyer fonksiyonunun devamlılığı için oldukça önemlidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, sağlık çalışanlarının deri bütünlüğünü bozan faktörlerin belirlenmesi ve uygun koruyucu ekipman desteğinin sağlanması işverenin sorumluluğundadır.

El derisinde oluşan herhangi bir lezyon veya enfeksiyon durumu, sağlık çalışanı tarafından işyeri hekimine bildirilerek gerekli tıbbi değerlendirme yapılmalı ve iyileşme süreci tamamlanana kadar önlemler artırılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 17

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Cilt bütünlüğünün enfeksiyonlara karşı ilk savunma hattı olduğunu vurgulayın.
- Gerçek örnek: Kış aylarında çatlayan ellerin hijyen sürecinde nasıl zorluk yarattığını anlatın.
- İnteraktif soru: Cilt kuruluğu için ne tür önlemler alıyorsunuz?

AV Fistül İğnesi ve Kateter Kaynaklı Riskler

Diyaliz ünitelerinde AV fistül iğneleri, santral venöz kateterler ve kan şekeri ölçümünde kullanılan lansetler, biyolojik etkenlere maruziyet açısından en yüksek riskli ekipmanlar arasında yer almaktadır. Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik gereği, bu ekipmanların kullanımı sırasında meydana gelebilecek batma ve kesilme olayları, kan yoluyla bulaşan hastalıkların temel geçiş yollarıdır.

İğne ve kateter uygulamaları sırasında yaşanan her türlü kaza, çalışanların kan yoluyla bulaşan hepatit B, hepatit C ve HIV gibi enfeksiyonlara karşı korunmasız kalmasına neden olmaktadır. Bu risklerin yönetilmesi için işlemlerin sterilizasyon kurallarına tam uyum içerisinde gerçekleştirilmesi ve personelin maruziyet anında yapılması gerekenler konusunda eğitilmesi zorunludur.

İşlemler sırasında kullanılan kesici aletlerin, hastanın ani hareketleri veya çalışma alanındaki düzensizlikler nedeniyle

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 18

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Diyaliz ünitesindeki yüksek riskli ekipmanları listeleyin.
- Gerçek örnek: İğne batması sonrası izlenmesi gereken tıbbi protokolü hatırlatın.
- İnteraktif soru: İşlem sırasında hastanın ani hareketiyle karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz?

Güvenlikli İğne Sistemlerinin Kullanımı

6331 sayılı Kanunun risk kontrol hiyerarşisi ve Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik gereği işveren, kesici-delici yaralanmaları önlemede kişisel koruyucu donanımdan önce mühendislik önlemlerine (güvenlikli iğne sistemleri) öncelik vermekle yükümlüdür. Geri çekilebilir iğneler veya kilitlenen mekanizmalı güvenlikli sistemler, iğnenin kullanım sonrası açıkta kalmasını engelleyerek yaralanma riskini mekanik olarak minimize etmektedir.

Güvenlikli iğne sistemlerinin kullanımı, sadece bir tercih değil, personelin iş güvenliğini korumak adına standart bir uygulama haline getirilmelidir. Bu sistemler, iğnenin vücuda girişi sonrası tetiklenen mekanizmalar sayesinde sivri ucun kilitli bir muhafaza içerisine girmesini sağlar, böylece kazara batma ihtimali ortadan kalkar.

Sağlık personeli, güvenlikli iğne sistemlerini kullanmadan önce ekipmanın çalışma prensibi hakkında mutlaka eğitim almalıdır. Mekanizmanın doğru kilitlenmediği durumlar, güvenlik sisteminin işlevini yerine getirememesine ve

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Mühendislik önlemlerinin hiyerarşideki yerini hatırlatın.
- Gerçek örnek: Güvenlikli iğne mekanizmasının doğru kilitlenmediği bir senaryoyu anlatın.
- İnteraktif soru: Ünitenizde şu an kullanılan iğne sistemlerinin güvenlik mekanizmalarını biliyor musunuz?

İğne Kapağını Geri Takmama (Recapping) Kuralı

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, işyerinde riskleri kaynağında önlemek temel prensiptir.

Kullanılmış bir iğnenin kapağını geri takmaya çalışmak (recapping), iğne batması vakalarının en sık görülen nedenlerinden biridir ve bu eylem diyaliz ünitelerinde kesinlikle yasaklanmalıdır.

İğne kapağını kapatmaya çalışırken, elin iğne ucuna çok yakın bir konumda olması, en ufak bir el titremesi veya odak kaybında iğnenin doğrudan cilde temas etmesine sebebiyet vermektedir. Bu risk, kanla kontamine olmuş bir iğne söz konusu olduğunda, enfeksiyon bulaşma ihtimali nedeniyle çok daha yüksek tehlike arz etmektedir.

İşlem sonrası kullanılmış olan kesici ve delici aletler, hiçbir şekilde kapağı kapatılmaya çalışılmadan, doğrudan en yakın mesafede bulunan ve delinmeye karşı dayanıklı olan atık kutularına atılmalıdır. Atık kutuları, çalışma alanının hemen yanında ve kolayca ulaşılabilir bir noktada konumlandırılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 20

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Recapping eyleminin neden en tehlikeli davranış olduğunu açıklayın.
- Gerçek örnek: İğne kapağı takarken yaşanan bir kaza sonrası süreci anlatın.
- İnteraktif soru: Kullanılmış iğneyi kapağını kapatmadan doğrudan kutuya atma konusunda zorlanıyor musunuz?

Elden Ele Alet Vermeme ve Güvenli Bırakma Alanı

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik uyarınca, çalışma alanlarının düzeni ve ekipman transferi, kazaların önlenmesi için organize edilmelidir. Kesici ve delici aletlerin elden ele doğrudan verilmesi, her iki çalışan için de yaralanma riskini önemli ölçüde artırmaktadır.

Ekipman transferi sırasında, aletin bir çalışanın elinden diğerine geçerken düşürülmesi veya dikkatsizlik sonucu batması sık karşılaşılan bir durumdur. Bu nedenle, ekipmanlar mutlaka steril bir tepsi, güvenli bırakma alanı veya özel olarak tasarlanmış transfer kapları üzerinde birbirine aktarılmalıdır.

Çalışanlar, aleti bırakacakları kişinin hazır olduğundan emin olmalı ve aleti doğrudan eline vermek yerine, çalışma masasının güvenli bir bölgesine bırakarak karşı tarafın almasını sağlamalıdır. Bu yöntem, ekipmanı teslim eden ve alan kişi arasındaki fiziksel teması en aza indirerek yaralanma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 21

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: İletişim ve işbirliğinin kazaları önlemedeki rolünü vurgulayın.
- Gerçek örnek: Elden ele alet verirken yaşanan bir kaza senaryosu.
- İnteraktif soru: Alet transferi sırasında güvenli bırakma alanlarını ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz?

Delici-Kesici Atık Kutusu Kullanım Esasları

Delici-kesici atık kutuları, enjektör iğnesi, bisturi ucu gibi riskli malzemelerin bertarafı için özel üretilmiş, sızdırmaz ve delinmez kaplardır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği uyarınca, bu kutuların içerisindeki atık miktarı dörtte üç seviyesine ulaştığında kutu mutlaka kapatılmalı ve yenisiyle değiştirilmelidir.

Kutunun tam dolmadan kapatılması, hem enfeksiyon riskini azaltır hem de atık yönetiminde standart bir güvenlik seviyesi sağlar.

Kapatma işlemi sırasında kutunun kapağının tam olarak kilitlendiğinden ve sızdırmazlığın sağlandığından emin olunmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 22

- Eğitmen Notu: Delici kesici atık kutularının doluluk oranının takibinin neden önemli olduğunu vurgulayın. Dörtte üç kuralının yasal ve güvenlik gerekçelerini açıklayın. Kapatma işleminin nasıl yapılması gerektiğini pratik olarak gösterin.

Kullanım Noktasında Atık Güvenliği

Delici-kesici atık kutuları, atığın oluştuğu noktaya en yakın mesafede, çalışanların kolayca ulaşabileceği ancak devrilme riski olmayan güvenli bir alanda konumlandırılmalıdır.

Tıbbi atık yönetimi süreçlerinde, atığın oluştuğu yerden atık kutusuna taşınması sırasında gerçekleşen yaralanmalar en sık karşılaşılan kaza türlerindendir.

Bu nedenle, diyaliz ünitelerinde her çalışma istasyonunda veya el altında, erişimi kolay bir noktada sabitlenmiş kutular bulundurulması yasal bir gerekliliktir.

Konumlandırma yapılırken, hastaların veya yetkisiz kişilerin kutuya erişiminin engellenmesi de güvenlik açısından kritik bir öneme sahiptir.

KONUşMACI NOTLARI

SLAYT 23

- Eğitmen Notu: Atıkların taşınması sırasında yaşanan kazalardan bahsedin. Çalışma istasyonunda kutunun konumu için ideal yerleri tartışın. Yetkisiz erişimin önlenmesi konusundaki tedbirleri hatırlatın.

Atık Sıkıştırma ve Taşma Yasağı

Delici-kesici atık kutularının içerisindeki atıkların elle bastırılarak sıkıştırılması veya kutunun ağzına kadar doldurulması, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında ciddi bir güvenlik ihlalidir.

Atık kutusunun kapasitesini aşacak şekilde zorlanması, kutunun delinmesine veya kapağının açılmasına neden olarak iğne batması gibi yaralanma risklerini doğrudan artırır.

Çalışanların güvenliğini korumak adına, kutu içerisindeki atıklara hiçbir şekilde temas edilmemeli ve atıklar kutuya yerleştirilirken kutunun doluluk oranı sürekli takip edilmelidir.

Taşma riski görülen kutular derhal kullanımdan kaldırılarak güvenli bir şekilde bertaraf edilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 24

- Eğitmen Notu: Elle sıkıştırmanın neden olduğu fiziksel riskleri anlatın. İğne batması vakalarının hukuki ve tıbbi sonuçlarına değinin. Taşma riski olduğunda uygulanması gereken acil prosedürleri açıklayın.

Atık Ayırıştırmasında Standartlar

Tıbbi atıkların kaynağında ayrıştırılması, enfeksiyon kontrolü ve çevre sağlığı açısından en temel kuraldır; kesici-delici atıklar, diğer tıbbi atıklardan tamamen ayrı bir kutuda toplanmalıdır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği gereği kesici-delici atık kutuları; delinmeye, yırtılmaya ve patlamaya dayanıklı, üzerinde 'Uluslararası Biyotehlike' amblemi ve 'Kesici-Delici Tıbbi Atık' ibaresi bulunan, en fazla dörtte üç doldurulup kırmızı tıbbi atık torbasına konulan özel kutulardır (yönetmelik kutu için belirli bir renk şartı getirmez).

Diğer tıbbi atık torbaları ile karıştırılmaması gereken bu kutuların kullanımı, atık toplama personelinin güvenliği için de hayati öneme sahiptir.

Ayrıştırma işleminin hatalı yapılması, atık taşıma ve işleme süreçlerinde ciddi iş kazalarına ve yasal yaptırımlara zemin hazırlamaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 25

- Eğitmen Notu: Atık ayrıştırmanın enfeksiyon kontrolündeki yerini vurgulayın. Sarı renk ve biyotehlike ambleminin önemini anlatın. Hatalı ayrıştırmanın atık toplama personeli için yarattığı riskleri paylaşın.

Yaralanma Anında İlk Müdahale Protokolü

- Yaralanma meydana geldiği anda bölge derhal bol su ve sabunla yıkanmalı, ancak yaranın çevresi kesinlikle sıkılmamalı veya kanatılmaya çalışılmamalıdır; bu tür müdahaleler enfeksiyonun daha derin dokulara yayılmasına neden olabilir.
- Yaralı bölgeyi emmek veya ağızla temizlemek, ağız mukozasından bulaşma riskini artıracak için kesinlikle yasaktır; bunun yerine bölgeye uygun antiseptik solüsyonlar uygulanarak vakit kaybetmeden en yakın sağlık birimine başvurulmalıdır.
- Yaralanma sonrası süreçte 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında işverenin sağladığı ilk yardım ekipmanları kullanılmalı ve acil durum prosedürleri derhal devreye alınmalıdır.
- Yaralanmanın gerçekleştiği an ve maruz kalınan materyalin türü (iğne ucu, bistüri vb.) bir tutanak ile kayıt altına

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 26

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Yaralanma anındaki paniğin doğru yönetilmesi gerektiğini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Yanlış müdahale sonucu enfeksiyon kapma riskinin nasıl arttığını açıklayın.
- İnteraktif soru: Yaralanma sonrası ilk refleksiniz ne olurdu, neden?

Bildirim ve Kaynak Hasta Değerlendirmesi

- Yaralanma sonrası durum, birim sorumlusuna ve işyeri hekimine ivedilikle bildirilmeli; kaynak hastanın serolojik durumu (HCV, HBV, HIV) acilen gözden geçirilerek risk seviyesi belirlenmelidir.
- Kaynak hastanın mevcut tıbbi kayıtları incelenmeli, hastanın bilinen enfeksiyon durumu yoksa gerekli rıza alınarak test süreçleri başlatılmalı; hasta ile iletişimde etik kurallar ve hasta gizliliği esastır.
- 6331 sayılı Kanun gereği işveren, çalışanın maruz kaldığı riski değerlendirmekle yükümlüdür; bu süreçte işyeri hekimi, kaynak hastanın test sonuçlarını gizlilik ilkeleri çerçevesinde yorumlamalıdır.
- Bildirim süreci, olayın üzerinden geçen süreyi en aza indirecek şekilde yapılandırılmalı; zamanında yapılan bildirim, profilaksi sürecinin başarısını doğrudan etkileyen en kritik faktörlerden biridir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 27

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: İletişimin hızının önemini belirtin.
- Gerçek örnek: Kaynak hasta bilgisine ulaşmanın neden hayati olduğunu anlatın.
- İnteraktif soru: Gizlilik ve güvenlik dengesi nasıl korunmalı?

Profilaksi ve Takip Serolojisi

- Maruziyet sonrası profilaksi (PEP), yaralanmanın türüne ve kaynak hastanın serolojik durumuna göre işyeri hekimi tarafından belirlenmeli; profilaksiye ilk birkaç saat içinde başlanması başarı oranını ciddi düzeyde artırmaktadır.
- Personelin daha önceki aşı durumları (özellikle Hepatit B antikor düzeyi) kontrol edilmeli; antikor düzeyi düşük olan çalışanlara hatırlatma dozları veya immünoglobulin uygulamaları derhal yapılmalıdır.
- Takip süreci; maruziyetten 3, 6 ve gerekirse 12 ay sonra yapılacak serolojik testlerle izlenmeli; bu süreç işyeri hekiminin denetiminde, İSG mevzuatı standartlarına uygun şekilde yürütülmelidir.
- Profilaksi süresince kullanılan ilaçların yan etkileri yakından takip edilmeli, çalışanın iş verimliliği ve psikolojik durumu desteklenerek süreç şeffaf bir şekilde yönetilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Profilaksinin neden zamanla yarıştığını açıklayın.
- Gerçek örnek: Hepatit B aşısının önemi üzerine konuşun.
- İnteraktif soru: Profilaksi sürecinde çalışanın hakları nelerdir?

Kayıt Süreci ve Yasal Bildirim

- Yaşanan batma veya yaralanma olayı mutlaka iş kazası olarak kayıt altına alınmalı; 6331 sayılı İSG Kanunu uyarınca kazanın işyerinde ve işin yürütümü sırasında meydana geldiği belgelenmelidir.
- İş kazası bildirimi, işveren tarafından kazadan sonraki 3 iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) elektronik ortamda yapılmalı; bildirimde gecikme yaşanması idari para cezalarına yol açabilir.
- Olay tutanağı, şahitlerin imzası ve birim sorumlusunun onayı ile kesinleşmeli; bu kayıtlar, ileride doğabilecek hukuki uyuşmazlıklarda hem çalışanın hem de işverenin yasal haklarını koruyan temel delil niteliğindedir.
- İSG kurulu toplantılarında bu tip yaralanmalar düzenli olarak gündeme alınmalı, kök neden analizi yapılarak birim bazlı iyileştirme çalışmaları planlanmalı ve tekrarlanmaması için gerekli tüm tedbirler alınmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 29

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: İdari bildirimin yasal zorunluluğunu vurgulayın.
- Gerçek örnek: Bildirim yapılmadığında karşılaşılan hukuki sorunlardan bahsedin.
- İnteraktif soru: İş kazası tanımı kapsamına neler girer?

Diyaliz Makinesi Dezenfektanlarında Kimyasal Tehlikeler

Perasetik asit, hipoklorit ve sitrik asit gibi dezenfektanlar, yüksek aşındırıcı ve tahriş edici özelliklere sahip kimyasallardır; bu maddelerin yanlış kullanımı ciddi kimyasal yanıklara ve solunum yolu hasarlarına yol açabilir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği bu maddelerle çalışırken güvenlik bilgi formları (GBF) mutlaka okunmalı ve kimyasalın risk derecesine göre gerekli önlemler alınmalıdır.

Kimyasalların depolanması sırasında birbirleriyle reaksiyona girmemeleri için ayrı bölmelerde muhafaza edilmeleri ve etiketlenmeleri, işyeri güvenliği açısından kritik bir zorunluluktur.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 30

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Diyaliz ünitelerinde kullanılan kimyasalların özelliklerini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Kimyasalın yanlış depolanması sonucu oluşan tepkimelerden bahsedin.
- İnteraktif soru: Çalıştığınız birimde güvenlik bilgi formlarına erişiminiz var mı?

Solunum Yolu ve Mukozal Tahriş Riski

Dezenfektan buharlarına maruz kalmak, gözlerde yanma, boğazda tahriş ve şiddetli öksürük gibi akut sağlık sorunlarına neden olabilir; uzun süreli maruziyet ise kronik solunum yolu hastalıklarını tetikleyebilir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik uyarınca, bu tür kimyasalların kullanıldığı alanlarda uygun koruyucu gözlük ve maske kullanımı zorunludur.

Kimyasal sıçraması durumunda gözlerin ve etkilenen bölgenin en az on beş dakika boyunca bol su ile yıkanması, ilk yardım protokollerinin en temel adımıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Solunum yolu hassasiyetine dikkat çekin.
- Gerçek örnek: Sıçrama anında yapılacak ilk yardım adımlarını anlatın.
- İnteraktif soru: Kişisel koruyucu donanımların eksikliğinde neler yaşanabilir?

Güvenli Uygulama: Havalandırma ve Kapalı Sistemler

Dezenfeksiyon süreçlerinde kimyasal buharların ortamdaki hızla uzaklaştırılması için güçlü bir mekanik havalandırma sistemi bulunmalıdır; bu sistemin filtre bakımları düzenli olarak yapılmalıdır.

Kapalı sistem uygulamaları, kimyasalın çalışanla temasını minimize eden en etkili mühendislik kontrol yöntemidir; sistemin sızdırmazlığı her operasyon öncesi titizlikle kontrol edilmelidir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre, ortamdaki hava değişim hızı, kullanılan kimyasalın sınır değerlerine göre ayarlanarak çalışan sağlığı korunmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Mühendislik kontrollerinin önemini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Havalandırma sisteminin çalışmadığı bir senaryoyu düşünün.
- İnteraktif soru: Havalandırma sisteminin periyodik bakımı yapılıyor mu?

Makine Dezenfeksiyonunda Çalışan Kimyasal Güvenliği

Makine dezenfeksiyonunu yapan çalışan, dezenfektan buharına ve kalıntısına maruz kaldığından işlemi kapalı sistemde ve uygun kişisel koruyucu donanımla (eldiven, gözlük) yürütmelidir.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği uyarınca dezenfeksiyon ve doğrulama işlemleri yazılı kayıt altına alınmalıdır.

Kullanılan kimyasalın kalıntı (rezidü) doğrulaması ve kaydı, hem çalışanın kimyasal güvenliği hem de sürecin izlenebilirliği açısından prosedürün ayrılmaz parçasıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Hasta güvenliğinin en üst öncelik olduğunu belirtin.
- Gerçek örnek: Eksik test sonucu ortaya çıkabilecek tıbbi komplikasyonlar.
- İnteraktif soru: Rezidü testi prosedürünü adım adım anlatabilir misiniz?

Asetik Asit ve Kimyasal Yanık Riski

Diyaliz ünitelerinde kullanılan konsantre asetik asit, yüksek korozyif özelliği nedeniyle ciltte ve gözlerde ciddi kimyasal yanıklara yol açabilen tehlikeli bir maddedir.

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik gereğince, bu maddelerle çalışırken maruziyeti önlemek için gerekli tüm teknik ve idari tedbirler alınmalıdır.

Acil durum protokolleri gereği, herhangi bir temas anında etkilenen bölge en az 15-20 dakika boyunca bol su ile yıkanmalı ve vakit kaybetmeden tıbbi destek alınmalıdır.

Hazırlık odasında bulunan Güvenlik Bilgi Formları (SDS) her zaman erişilebilir olmalı, çalışanlar asidin ilk yardım ve depolama gereklilikleri konusunda düzenli olarak bilgilendirilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitmen Notu:
- Başlarken: Asetik asidin korozyif doğasını vurgulayın.
- Gerçek örnek: Temas durumunda ilk müdahalenin hayati önemini anlatın.
- İnteraktif soru: Çalıştığınız alanda Güvenlik Bilgi Formu nerede duruyor biliyor musunuz?

Konsantre Bidonlarının Taşınması ve Güvenli Depolama

Konsantre solüsyon bidonları ağır yük sınıfında olduğu için taşıma sırasında bel ve kas yaralanmalarını önlemek adına doğru kaldırma teknikleri (dizleri bükerek ve yükü vücuda yakın tutarak) uygulanmalıdır.

Taşıma sırasında manuel taşıma araçları (el arabası vb.) kullanılmalı, kapakların sıkıca kapalı olduğundan emin olunarak olası dökülmelerin önüne geçilmelidir.

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik uyarınca, dökülme anında uygun emici materyaller kullanılmalı ve atıklar tehlikeli atık protokolüne göre imha edilmelidir.

Depolama alanları yetkisiz erişime kapatılmalı, ağır bidonlar bel hizasında saklanarak uzanma kaynaklı yaralanmalar ve düşme riskleri minimize edilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Ağır yük taşımada kas-iskelet sistemi üzerindeki risklerini açıklayın.
- Gerçek örnek: Bidon taşıma bel incinmesi yaşayan bir vaka üzerinden doğru tekniği gösterin.
- İnteraktif soru: Bidonları taşıma el arabası kullanıyor musunuz?

Hazırlama Sürecinde Kişisel Koruyucu Donanım

Konsantre solüsyonların hazırlanması sırasında Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tam koruma sağlanması zorunludur.

Kimyasallara dirençli eldivenler dermal Emilimi engellemek için kullanılmalı, hazırlama anında oluşabilecek sıçramalara karşı koruyucu gözlük veya yüz siperliği mutlaka takılmalıdır.

Kişisel kıyafetlerin kirlenmesini önlemek için koruyucu önlük veya laboratuvar önlüğü giyilmeli, bu ekipmanlar her kullanım öncesi yırtılma veya bozulma açısından kontrol edilmelidir.

Çalışanlar, kontamine olmuş ekipmanların ciltle temas etmemesi için doğru giyme ve çıkarma prosedürleri konusunda uygulamalı eğitim almalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 36

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: KKD kullanımının neden son savunma hattı olduğunu açıklayın.
- Gerçek örnek: Sıçrama anında gözlüğün koruyuculuğunu vurgulayın.
- İnteraktif soru: KKD'nizi en son ne zaman kontrol ettiniz?

Kimyasal Karışım Tehlikeleri ve Gaz Riski

Konsantre asitlerin temizlik ajanları veya diğer kimyasallarla yanlışlıkla karıştırılması, şiddetli kimyasal reaksiyonlara ve toksik gaz çıkışına neden olabilir.

Depolama ve hazırlık alanlarında katı ayrıştırma protokolleri uygulanmalı, üreticinin teknik şartnamesinde belirtilmeyen hiçbir kimyasal birbirine karıştırılmamalıdır.

Hazırlık alanındaki havalandırma sistemleri periyodik olarak kontrol edilmeli, gaz birikimini önlemek için sistemin her zaman aktif çalışması sağlanmalıdır.

Beklenmedik bir reaksiyon durumunda alan derhal tahliye edilmeli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki acil durum planı derhal devreye alınmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 37

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Yanlış karışımların neden olduğu gaz riskini anlatın.
- Gerçek örnek: İki farklı temizlik maddesinin karıştırılmasının yarattığı tehlikeyi örnekleyin.
- İnteraktif soru: Havalandırma sisteminin çalışıp çalışmadığını nasıl anlarsınız?

Güvenlik Bilgi Formu (SDS) ve Etiketleme Standartları

Zararlı Maddeler ve Karışımlara İlişkin Güvenlik Bilgi Formları Hakkında Yönetmelik uyarınca, her kimyasalın güncel SDS belgesi çalışanların kolayca ulaşabileceği bir noktada fiziksel veya dijital olarak bulundurulmalıdır. SDS belgeleri, kimyasalın tehlikeleri, ilk yardım önlemleri ve dökülme durumunda yapılacakları içeren temel başvuru kaynağıdır.

Kimyasal etiketleri, Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kurallarına uygun olmalı; ürün adı, tehlike piktogramları ve uyarı ibarelerini net bir şekilde içermelidir. Etiket silinmiş veya hasar görmüş hiçbir kimyasal asla kullanılmamalı, bu tür durumlar derhal amirine bildirilerek ürün karantinaya alınmalıdır.

Çalışanlara, kullanılan kimyasalların SDS içerikleri ve etiket üzerindeki sembollerin anlamları konusunda periyodik eğitimler verilmeli; kimyasalın maruziyet sınırları ile kişisel koruyucu donanım kullanımı hakkında uygulamalı bilgiler

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 38

- Eğitimci Notu:
- Baslarken: SDS belgelerinin neden hayati önem taşıdığını vurgulayın.
- Gerçek örnek: Etiket silinmiş bir şişenin yaratabileceği riskleri anlatın.
- İnteraktif soru: Çalıştığınız alandaki kimyasalların SDS belgelerine nereden ulaşırsınız?

Kimyasal Depolama ve Uyumluluk Prensipleri

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik gereği, kimyasallar birbirleriyle reaksiyona girmeyecek şekilde gruplandırılmalı ve uyumsuz maddeler mutlaka ayrı bölümlerde depolanmalıdır. Örneğin, asitler ve bazlar veya oksitleyiciler ile yanıcı maddeler asla aynı rafta yan yana tutulmamalıdır.

Depolama alanları, yeterli doğal veya mekanik havalandırma sistemlerine sahip olmalı, kimyasal buharının birikmesi engellenerek ortamdaki hava kalitesi sürekli güvenli seviyelerde tutulmalıdır. Havalandırma sistemleri, kimyasalın özelliğine göre korozyona dayanıklı malzemelerden seçilmeli ve düzenli olarak bakımdan geçirilmelidir.

Depolama rafları, sızdırmazlık sağlayan tepsiler üzerine kurulmalı, kimyasalın dökülmesi durumunda çevreye yayılmasını önleyecek ikincil koruma sistemleri (tava veya havuzlama) mutlaka kullanılmalıdır. Raflar, deprem veya sarsıntı anında devrilmeyecek şekilde sabitlenmeli ve ağır kimyasallar alt raflara yerleştirilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 39

- Eğitimci Notu:
- Baslarken: Uyumsuz kimyasalların birleştiğinde oluşturabileceği tehlikelere değinin.
- Gerçek örnek: Yanlış depolama sonucu oluşan bir reaksiyonun sonuçlarını anlatın.
- İnteraktif soru: Depolama alanınızda uyumsuz kimyasalların yan yana durduğunu fark etmeniz ne yaparsınız?

Dökülme Müdahale Prosedürleri ve Kit Kullanımı

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik uyarınca, kimyasalın dökülme riskinin olduğu her alanda, içeriği kimyasalın türüne uygun özellikte olan dökülme müdahale kiti bulundurulmalıdır. Kit içerisinde emici pedler, sosisler, kişisel koruyucu donanımlar ve atık torbaları yer almalıdır.

Küçük ölçekli dökülmelerde, çalışanlar kendi güvenliklerini sağlayarak (KKD kullanarak) kiti kullanmalı ve döküntüyü çevreye yayılmadan kaynağından kontrol altına almalıdır. Müdahale sırasında kimyasalın drenaj kanallarına veya kanalizasyona karışması kesinlikle önlenmeli ve emici malzemelerle hızlıca temizlenmelidir.

Büyük ölçekli dökülmelerde ise derhal acil durum planı devreye alınmalı, ilgili alan tahliye edilmeli ve profesyonel müdahale ekiplerine haber verilmelidir. Müdahale sonrası oluşan atıklar, tehlikeli atık sınıfına dahil edilerek yasal mevzuata uygun şekilde etiketlenmeli ve lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Baslarken: Dökülme kitinin sadece dekorasyon değil, bir güvenlik aracı olduğunu belirtin.
- Gerçek örnek: Küçük bir döküntünün müdahale edilmediğinde nasıl büyüdüğünü anlatın.
- İnteraktif soru: Dökülme kitinizin yerini biliyor musunuz?

Acil Durum Ekipmanları: Göz ve Vücut Duşları

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik, kimyasalla çalışma yapılan alanlarda acil durumlarda kullanılmak üzere göz duşu ve vücut duşlarının erişilebilir bir noktada bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Ekipmanlar, tehlike kaynağına en fazla 10 saniye yürüme mesafesinde olmalıdır.

Göz ve vücut duşları, sürekli olarak temiz su akışını sağlayacak şekilde tesis edilmeli ve suyun sıcaklığı, uzun süreli kullanımda hipotermiyi önleyecek veya yanıkları artırmayacak ılıman bir seviyede tutulmalıdır. Cihazların önüne geçişi engelleyecek hiçbir malzeme veya engel bulundurulmamalıdır.

Cihazların çalışır durumda tutulması için haftalık düzenli testler yapılmalı ve suyun temizliği ile basınç yeterliliği kontrol edilmelidir. Bakım kayıtları tutulmalı, her test sonrası cihazın çalışabilir olduğu doğrulanarak bir kontrol kartına işlenmelidir. Arızalı cihazlar derhal onarılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 41

- Eğitimci Notu:
- Baslarken: Kimyasalın göze temasının saniyeler içinde kalıcı hasar verebileceğini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Göz duşunun hızlı kullanımı sayesinde kurtulan bir vaka anlatın.
- İnteraktif soru: Göz duşunuzun yerini ve nasıl çalıştığını biliyor musunuz?

Diyaliz Ünitesinde Enfekte Atıklar

Kan hatları, diyalizerler ve kontamine olmuş diğer tıbbi malzemeler, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında enfekte atık sınıfına girmektedir.

Bu atıklar hastalık etkenleri içermesi riski taşıdığı için özel bir yönetime tabi tutulmalı ve diğer atıklardan derhal ayrıştırılmalıdır.

Diyaliz işlemi sırasında oluşan kanlı malzemeler biyolojik tehlike arz eder; bu nedenle standart atıklarla karıştırılmaları ciddi halk sağlığı riski oluşturur.

Enfekte atıkların kontrolsüz şekilde evsel atıklarla birleştirilmesi, 6331 sayılı İSG Kanunu gereği iş kazası ve meslek hastalığı riski olarak değerlendirilir.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Enfekte atık tanımını yapın.
- Gerçek örnek: Diyaliz sonrası kanlı materyalin neden tehlikeli olduğunu açıklayın.
- İnteraktif soru: Diyaliz sonrası eldivenlerinizi ve atıklarınızı nereye atıyorsunuz?

Atık Ayırıştırma ve Torbalama Standartları

Tıbbi atıklar, Türkiye'deki uygulama gereği üzerinde biyolojik tehlike amblemi bulunan kırmızı renkli özel torbalarda toplanmak zorundadır.

Kesici ve delici aletler; delinmeye, yırtılmaya ve patlamaya dayanıklı, biyotehlike amblemli ve 'Kesici-Delici Tıbbi Atık' ibareli özel kutularda ayrı biriktirilir (kutu en fazla dörtte üç doldurulup kırmızı tıbbi atık torbasına konur).

Bu ayırıştırma yöntemi, atık personeli ve diğer çalışanların yaralanma riskini minimize etmek için yasal bir zorunluluktur.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği gereği, atıkların kaynağında ayrıştırılması ve birbirine karıştırılmaması hukuki sorumluluk kapsamındadır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 43

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Kırmızı torba ve sarı kutu farkını vurgulayın.
- Gerçek örnek: Kesici delici alet yaralanmalarının önlenmesi.
- İnteraktif soru: Atıklarınızı kaynağında ayırmazsanız ne tür bir risk doğar?

Güvenli Dolum ve Taşıma Kuralları

Tıbbi atık torbaları ve kesici-delici alet kutuları, güvenlik nedeniyle en fazla dörtte üç oranında doldurulmalıdır.

Torbaların ağzı, içerik taşmayacak şekilde sıkıca bağlanmalı ve hacim küçültmek amacıyla asla elle bastırılmamalıdır.

Taşma riski olan veya delinmiş torbalar kullanılmamalı, gerekirse ikinci bir torbaya konularak sızdırmazlık sağlanmalıdır.

Bu kurallar, atıkların taşınması sırasında oluşabilecek sızıntı veya yaralanmaları önlemek için 6331 sayılı İSG Kanunu uyarınca belirlenmiş temel önlemlerdir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 44

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: 3/4 dolum kuralını açıklayın.
- Gerçek örnek: Elle bastırma sonucu oluşan yaralanmalar.
- İnteraktif soru: Neden bu torbaları sonuna kadar doldurmuyoruz?

Atık Yönetimi ve Güvenli Teslimat

Atık toplama süreci, belirlenen güzergahlar üzerinden ve atık taşıma araçları kullanılarak yapılmalı; atıklar geçici depolama alanına kapalı şekilde iletilmelidir.

Atık personeli, bu süreçte mutlaka kişisel koruyucu donanımlarını kullanmalı ve Atık Yönetimi Yönetmeliği kapsamında eğitilmiş olmalıdır.

Atıkların güvenli teslimatı kayıt altına alınarak izlenebilirlik sağlanmalı ve herhangi bir sızıntı durumunda acil durum prosedürleri devreye sokulmalıdır.

Süreç boyunca işveren ve çalışanların sorumlulukları, atıkların güvenli bertarafı için yasal bir çerçevede tanımlanmıştır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 45

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Atık teslimat sürecini özetleyin.
- Gerçek örnek: Sızıntı durumunda yapılması gerekenler.
- İnteraktif soru: Atık yönetimi süreci bittiğinde teslimat formunu kim imzalamalı?

Dökölme Anında Alan Kontrolü ve KKD Kullanımı

Biyolojik dökölme fark edildiğinde, alan derhal izole edilerek personel ve hastaların girişı engellenmelidir; bu, çapraz bulaşıma riskini minimize etmek için atılması gereken ilk ve en kritik adımdır.

Dökölme müdahale etmeden önce, Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik gereğince uygun KKD (eldiven, önlük, maske, gözlük) eksiksiz giyilmeli ve donanımın sağlamlığı kontrol edilmelidir.

Dökülen sıvının genişliğine göre uygun bariyerler veya emici pedler kullanılarak yayılması sınırlandırılmalı, sıvı yoğunluğu yüksekse dıştan içe doğru temizlik planı hazırlanmalıdır.

Müdahale sırasında eldivenlerin çift kat veya yırtılmaya dayanıklı seçilmesi, maruziyet riskini azaltan bir kişisel koruyucu donanım (KKD) önlemdir; KKD kontrol hiyerarşisinin en son basamağıdır ve mühendislik/ıdari önlemleri tamamlar.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 46

- Eğıtmen Notu:
- Başlarken: Biyolojik risklerin enfeksiyon yayılımındaki rolünü vurgulayın.
- Gerçek örnek: Dökölme anında panik yapılmadan alanın nasıl kordon altına alınacağını anlatın.
- İnteraktif soru: Çalıştığınız birimde dökölme kiti nerede duruyor?

Dezenfeksiyon Prosedürü: Hipoklorit Uygulaması

Temizlik aşamasında sodyum hipoklorit (çamaşır suyu) çözeltisi, üretici talimatlarına göre doğru oranda sulandırılarak taze hazırlanmalı; etki süresi için genellikle 10-15 dakika beklenmesi gerekmektedir.

Temizlik işlemi, döküntünün en yoğun olduğu yerden başlayarak çevreye doğru dairesel hareketlerle yapılmalı, kullanılan temizlik materyali tek kullanımlık olmalıdır.

İlgili İSG mevzuatı uyarınca, dezenfektan uygulaması sırasında ortamın havalandırılması sağlanmalı ve çalışanların kimyasal buharlara maruziyeti, solunum koruyucu donanımlar ile engellenmelidir.

Yüzeyde kalan organik kalıntılar tamamen arındırılmadan dezenfektan uygulaması yapılmamalıdır; çünkü organik yük, hipokloritin dezenfektan etkisini nötralize ederek işlemin başarısız olmasına yol açabilir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 47

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Kimyasalın doğru konsantrasyonda hazırlanmasının önemini belirtin.
- Gerçek örnek: Hipoklorit çözeltisinin bekletme süresinin dezenfeksiyon başarısı üzerindeki etkisini açıklayın.
- İnteraktif soru: Kullandığınız dezenfektanın etki süresi hakkında bilginiz var mı?

Kontamine Atıkların Yönetimi ve Bertarafı

Temizlikte kullanılan tüm kontamine materyaller (pedler, bezler, eldivenler), Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak tıbbi atık poşetlerine (kırmızı poşet) yerleştirilmelidir.

Atık poşetleri ağzına kadar doldurulmamalı, sızdırmazlığı kontrol edilerek ağız kısımları sıkıca düğümlenmeli ve üzerinde biyolojik tehlike amblemi yer almalıdır.

Enfekte atıkların taşınması sırasında, atık taşıma arabalarının temizliği ve dezenfeksiyonu periyodik olarak yapılmalı; bu işlemler, kurumun atık yönetim planına dahil edilerek kayıt altına alınmalıdır.

Kesici veya delici aletlerin döküntü içerisinde olması durumunda, bunlar doğrudan tıbbi atık poşetine değil, delinmeye dirençli sert plastik kutulara atılarak bertaraf edilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 48

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Tıbbi atıkların çevreye ve personele verdiği riski anlatın.
- Gerçek örnek: Kesici delici alet kutusunun kullanımını gösterin.
- İnteraktif soru: Atık poşetlerini doldurma oranınız nedir?

Dekontaminasyon Doğrulama ve Süreklilik

Dekontaminasyon işlemi tamamlandıktan sonra yüzeyin görsel olarak temizliği doğrulanmalı, gerekirse yüzeyde kalıntı kalıp kalmadığı kontrol edilerek temizlik süreci finalize edilmelidir.

Yapılan tüm müdahaleler, iş kazası ve ramak kala bildirim formlarına uygun şekilde kayıt altına alınmalı, olayın nedeni ve alınan önlemler İSG kurulu tarafından incelenmelidir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında, dezenfeksiyon süreçlerinin etkinliği periyodik denetimlerle takip edilerek güncellenmelidir.

Çalışanlara düzenli olarak biyolojik riskler ve döküntü yönetimi konusunda eğitimler verilmeli, acil durumlarda yapılacakların yer aldığı talimatlar kolay erişilebilir alanlara asılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 49

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: İşlemin bitmediğini, kayıt ve denetim gerektirdiğini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Ramak kala formunun öneminden bahsedin.
- İnteraktif soru: Biriminizdeki biyolojik risk talimatlarını okudunuz mu?

Diyaliz Ünitesinde Yüzey ve Koltuk Dekontaminasyonu

Hasta değişimlerinde diyaliz koltuğu, monitör yüzeyleri ve diğer temas noktaları, her seanstan sonra onaylı dezenfektanlarla temizlenmelidir; bu işlem çapraz bulaşmayı önlemek için kritik bir önlemdir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik gereği, çalışma ortamının hijyenik koşullarda tutulması işverenin sorumluluğundadır; temizlik periyotları ve kullanılan kimyasallar kayıt altına alınmalıdır.

Temizlik sırasında kullanılan dezenfektanların etkili olması için temas süresine mutlaka uyulmalı, yüzeyler silindikten sonra kuruması beklenmelidir; yetersiz kuruma veya erken kullanım enfeksiyon riskini artırabilir.

Yüzey temizliğinde kullanılan bezlerin ve ekipmanların hasta bazında değiştirilmesi veya sterilize edilmesi esastır; ortak kullanılan temizlik malzemeleri ile enfeksiyonun bir hastadan diğerine taşınması riski minimize edilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 50

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Enfeksiyon kontrolünde yüzey temizliğinin önemini vurgulayın.
- Gerçek örnek: Yanlış dezenfektan kullanımı sonrası oluşabilecek çapraz bulaşma riskine değinin.
- İnteraktif soru: Hasta değişim süresinde temizlik için ayrılan sürenin yeterliliğini tartışın.

HBV Pozitif Hastalar İçin İzolasyon Uygulamaları

HBV pozitif hastalar için ayrılmış spesifik diyaliz makineleri ve ayrı bir alan kullanımı, kan yoluyla bulaşan patojenlerin kontrolü için zorunlu bir izolasyon yöntemidir; bu alanlara giriş çıkışlar kısıtlanmalıdır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında işveren, çalışanları biyolojik risk etmenlerine karşı korumakla yükümlüdür; HBV pozitif hastalarla çalışırken standart izolasyon önlemleri haricinde ekstra tedbirler alınmalıdır.

İzolasyon alanında görevli personelin, diğer alanlardaki personel ile malzeme veya ekipman paylaşımı yapmaması enfeksiyon zincirini kırmada temel kuraldır; bu süreçler işyerinin biyolojik risk değerlendirme planına dahil edilmelidir.

İzolasyon alanındaki makinelerin bakımı ve temizliği, diğer ünitelerden tamamen bağımsız olarak planlanmalıdır; kullanılan tüm atıklar biyolojik tehlikeli atık prosedürlerine uygun şekilde bertaraf edilmelidir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 51

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: İzolasyonun sadece hasta değil personel güvenliği için de gerekli olduğunu belirtin.
- Gerçek örnek: İzolasyon alanına girişlerde kullanılan bariyer sistemlerinden bahsedin.
- İnteraktif soru: HBV pozitif bir hastanın yanlışlıkla genel alana alınması durumunda yapılacakları sorun.

Temizlik Personeli İçin Hijyen ve KKD Standartları

Temizlik personeli, diyaliz ünitesindeki biyolojik risklerin farkında olmalı ve klinik personel ile sürekli koordinasyon içinde çalışmalıdır; temizlik süreçleri, hasta yoğunluğuna göre dinamik olarak yönetilmelidir.

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik gereği, temizlik personeli yaptığı işin riskine uygun olarak eldiven, önlük, maske ve göz koruyucu kullanmalıdır; KKD eksikliği çalışan sağlığını doğrudan tehdit eder.

Temizlik personeline, kullanılan dezenfektanların güvenli kullanımı ve biyolojik atıkların ayrıştırılması konusunda düzenli eğitimler verilmelidir; eğitimlerin etkinliği, uygulamalı olarak denetlenmeli ve kayıt altına alınmalıdır.

Temizlik personelinin çalışma sırasında yaralanma veya maruziyet yaşaması durumunda izlenecek acil durum prosedürleri netleştirilmelidir; olası bir kesici-delici alet yaralanması durumunda derhal sağlık gözetimi başlatılmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 52

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Temizlik personelinin ünitenin enfeksiyon kontrolündeki rolüne dikkat çekin.
- Gerçek örnek: Temizlik sırasında kullanılan eldivenlerin yırtılması durumunda izlenecek prosedürü anlatın.
- İnteraktif soru: KKD kullanımının neden zorunlu olduğunu temizlik personeli açısından tartışın.

Dekontaminasyon ve Hijyen Kayıtlarının Yönetimi

Ünite genelindeki tüm temizlik ve dekontaminasyon işlemleri, izlenebilirlik amacıyla yazılı veya dijital kayıt sistemlerine işlenmelidir; bu kayıtlar, denetimlerde ve olası enfeksiyon vakalarında kanıt niteliği taşır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca tutulan bu kayıtlar, işyerindeki hijyen standartlarının sürekliliğini sağlar; kayıtların periyodik olarak İSG uzmanı ve ünite sorumlusu tarafından incelenmesi gerekmektedir.

Kayıt sisteminde hangi yüzeyin, hangi saatte, kim tarafından ve hangi dezenfektanla temizlendiği açıkça belirtilmelidir; bu veriler, enfeksiyon kontrol komitesinin analizleri için temel oluşturur.

Hijyen kayıtlarının tutulmasında eksiklik veya tutarsızlık saptanması durumunda düzeltici ve önleyici faaliyetler başlatılmalıdır; bu süreçler, işyerinin sürekli iyileştirme hedefleriyle uyumlu olmalıdır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 53

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Kayıt tutmanın sadece yasal bir görev değil, bir güvenlik kültürü olduğunu vurgulayın.
- Gerçek örnek: Eksik temizlik kayıtlarının bir enfeksiyon vakasında hukuki sorumluluk yaratabileceğini anlatın.
- İnteraktif soru: Kayıt sistemlerinin dijitalleşmesinin avantajlarını tartışın.

Statik Duruş ve Uzun Süreli Ayakta Çalışma

Uzun süre ayakta çalışmak, alt ekstremitelerde dolaşım bozukluklarına, varis oluşumuna ve ciddi kas yorgunluğuna neden olmaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca, işveren çalışma ortamını çalışanların fizyolojik kapasitesine uygun şekilde düzenlemekle yükümlüdür.

Statik duruşu engellemek için düzenli mikro molalar verilmeli ve gün içerisinde pozisyon değişiklikleri yapılmalıdır. Çalışma alanında yorgunluk giderici özel paspaslar kullanılarak, ayak ve bacak kasları üzerindeki baskının azaltılması hedeflenmelidir.

Uygun iş ayakkabısı seçimi, vücut ağırlığının omurgaya ve eklemlere dengeli dağıtılması için temel bir gerekliliktir. Yastıklama desteği olan, anatomik tabanlı ve kaymaz özellikli ayakkabılar, uzun süreli ayakta çalışma gerektiren diyaliz ünitelerinde zorunlu bir kişisel koruyucu önlemdir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 54

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Uzun süreli ayakta durmanın sadece yorgunluk değil, uzun vadeli sağlık sorunları yaratacağını vurgulayın.
- Gerçek örnek: Ayak ağrısı yaşayan personelin iş verimindeki düşüşten bahsedin.
- İnteraktif soru: Çalışırken en çok hangi bölgenizde ağrı hissediyorsunuz?

Hasta Transferi ve Pozisyonlama Teknikleri

Hasta transferi, diyaliz ünitelerinde en yüksek kas-iskelet sistemi yaralanma riskini taşıyan görevlerden biridir. Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği uyarınca, ağır yüklerin manuel olarak taşınması yerine, mekanik yardımcı ekipmanların kullanılması öncelikli tercih olmalıdır.

Transfer sırasında belin korunması için omurganın nötr pozisyonda tutulması ve yükün bacak kasları ile kaldırılması hayati önem taşır. Belden bükülerek yapılan kaldırma hareketleri, omurlar arası disklerde ani hasarlara ve fıtıklara neden olabilir.

Hasta transferlerinde mekanik hasta kaldırma cihazları ve kaydırma tahtaları gibi ekipmanlar mutlaka kullanılmalıdır. Bu ekipmanların kullanımı, personel üzerindeki fiziksel yükü önemli ölçüde azaltırken, hasta güvenliğini de en üst seviyeye çıkarmaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Manuel transferin neden en büyük risk olduğunu açıklayın.
- Gerçek örnek: Yanlış kaldırma sonucu oluşan bel fıtığı vakalarına değinin.
- İnteraktif soru: Hasta transferinde hangi ekipmanları daha sık kullanıyorsunuz?

Ağır Konsantre Bidonlarının Taşınması

Diyaliz ünitelerinde kullanılan ağır konsantre bidonları, manuel taşıma sırasında bel ve omuz yaralanmalarına yol açan temel unsurlardır. Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği, yükün ağırlığı ve taşıma mesafesine göre uygun tekniklerin belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Bidonlar taşınırken vücuda yakın tutulmalı, ağırlık merkezi korunmalı ve dönüşler belden değil ayaklarla dönölerek yapılmalıdır. Yükü vücuttan uzaklaştırmak, omurgaya binen baskıyı geometrik oranda artırarak yaralanma riskini yükseltir.

Taşıma mesafesi uzunsa, manuel taşıma yerine tekerlekli taşıma arabaları veya transpaletler gibi yardımcı ekipmanlar kullanılmalıdır. Yükün bölüştürölmesi veya daha küçük miktarlarda taşınması, kümölatif yorgunluğu ve sakatlanma riskini azaltan etkili bir yöntemdir.

KONUşMACI NOTLARI

SLAYT 56

- Eğitmen Notu:
- Başlarken: Ağır yük kaldırmanın biyomekanik etkilerini anlatın.
- Gerçek örnek: Yanlış taşıma sonrası yaşanan akut bel incinmesi olayını paylaşın.
- İnteraktif soru: Bidon taşırken yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Tekrarlı Hareketler ve Uygun Çalışma Yüksekliği

Diyaliz makinelerinin kurulumu ve iğne girişi gibi tekrarlı hareketler, el ve bilek bölgesinde tendinit veya karpal tünel sendromu gibi rahatsızlıklara neden olabilir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ergonomik düzenlemelerin bu riskleri önlemede esas olduğunu belirtir.

Çalışma istasyonları, çalışanların boyuna ve çalışma şekline göre ayarlanabilir yükseklikte olmalıdır. Makine ve ekipmanların dirsek hizasında kullanılması, omuz ve boyun kaslarındaki statik gerilimi azaltarak uzun süreli çalışmalarda konfor sağlar.

Tekrarlı işlerde, sürekli aynı kas grubunun çalıştırılmaması için görev rotasyonu uygulanmalı ve küçük dinlenme molaları verilmelidir. Kasların farklı hareketlerle dinlendirilmesi, kas-iskelet sistemi hastalıklarının gelişim sürecini yavaşlatmaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 57

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Tekrarlı hareketlerin zamanla nasıl kalıcı hasar vereceğini açıklayın.
- Gerçek örnek: Bilek ağrısı çeken personelin yaşadığı zorluklar.
- İnteraktif soru: Çalışma alanınızda sizi en çok yoran hareket hangisi?

Islak Zeminlerde Elektrik arpması Riskleri

Diyaliz ünitelerinde su kullanımının yoğun olması nedeniyle ıslak zeminlerde elektrikli cihaz kullanımı ciddi bir çarpılma riski oluşturmaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca, işveren bu riskleri minimize etmekle yükümlüdür.

Elektrikli ekipmanların su ile temas etmemesi için cihazlar zeminden yüksekte veya korumalı alanlarda tutulmalıdır. Islak zeminlerde elektrikli cihazların yerleştirilmemesi, olası sızıntıların doğrudan çalışan veya hasta ile temasını engelleyerek hayati riskleri önlemektedir.

Elektrik tesisatı, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak düzenlenmeli ve düzenli periyotlarla kontrol edilmelidir. Özellikle sıvı temasının yüksek olduğu bölümlerde prizlerin kapaklı ve suya dayanıklı standartlarda seçilmesi zorunludur.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 58

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Islak zeminlerin elektrikle birleştğinde oluşturduğu tehlikeyi vurgulayın.
- Kritik nokta: Prizlerin sıvı geçirmez olması gerektiğini hatırlatın.
- Gerçek örnek: Sıvı dökülen alanlarda cihazın derhal kapatılması gerektiğini belirtin.

Kaçak Akım ve Güvenli Ekipman Kullanımı

Elektrik akımı, iletken bir yapıya sahip olan ıslak ellerle temas edildiğinde direnci düşürerek vücuttan kolayca geçebilir. Bu durum ciddi yaralanmalara ve ölüme yol açabileceği için tüm personelin ıslak elle elektrikli cihazlara dokunmaması temel güvenlik kuralıdır.

Kaçak akım röleleri, elektrik tesisatında oluşabilecek bir sızıntıyı milisaniyeler içerisinde algılayarak devreyi keser. Diyaliz ünitesindeki tüm elektrik panolarında kaçak akım koruma rölesinin bulunması ve periyodik olarak test edilmesi, yasal bir zorunluluktur ve hayat kurtarıcıdır.

Personel, elektrikli cihazları kullanmadan önce ellerinin tamamen kuru olduğundan emin olmalı ve cihaz yüzeyinde sıvı sızıntısı olup olmadığını görsel olarak kontrol etmelidir. Güvenlik, bireysel alışkanlıklarla başlar ve doğru ekipman kullanımı ile sürdürülebilir bir hale gelir.

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 59

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Kaçak akım rölelerinin hayati önemini açıklayın.
- Kritik nokta: Islak ellerle cihaz kullanımının yasak olduğunu vurgulayın.
- İnteraktif soru: Kaçak akım butonunun test edilme sıklığını biliyor musunuz?

Hasarlı Ekipman Bildirimi ve Teknik Müdahale

Elektrikli cihazların kablolarında meydana gelen soyulmalar, kırılmalar veya prizlerdeki gevşemeler, iş kazalarına davetiye çıkaran başlıca teknik kusurlardır. Çalışanların bu tür hasarları tespit ettiklerinde, cihazı kullanmayı bırakarak derhal ilgili birime bildirmeleri, güvenli çalışma ortamının temel şartıdır.

Hasarlı elektrik ekipmanlarına yetkisiz personelin müdahale etmesi, hayati risk taşıyan bir uygulamadır. Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği gereği, her türlü onarım ve bakım işlemi sadece sertifikalı teknik servis personeli tarafından gerçekleştirilmelidir.

Arızalı ekipmanlar, teknik servis gelene kadar üzerine uyarı levhası asılarak kullanıma kapatılmalıdır. Bu basit önlem, diğer personelin yanlışlıkla cihazı çalıştırmasını önleyerek riskin yayılmasını engellemekte ve işyerindeki güvenlik kültürünün gelişimine önemli bir katkı sağlamaktadır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Kendi kendine onarımın tehlikelerini anlatın.
- Kritik nokta: Arızalı cihazlara uyarı levhası asmanın önemini belirtin.
- İnteraktif soru: Hasarlı bir kablo gördüğünüzde bildirim süreciniz nedir?

Zemin Güvenliği: Kayma ve Takılmaları Önleme

Diyaliz ünitelerinde yoğun sıvı kullanımı nedeniyle zeminlerde kayganlaşma riski oldukça yüksektir. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik gereği zeminlerin sağlam, kuru ve kaymaz olması ile ıslak zeminin düzenli kurulanması, düşme kaynaklı yaralanmaları önlemek için kritik bir tedbirdir.

Yerden geçen diyaliz hortumları ve elektrik kabloları, yaya trafiğinin yoğun olduğu alanlarda takılma ve düşme riski yaratmaktadır. Hortum ve kabloların zemin üzerinde serbest halde bırakılmaması, kablo kanalları veya askı sistemleri kullanılarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Çalışanların, çalışma alanlarındaki düzeni sağlamak adına kablo ve hortumların geçiş yollarını kapatmadığından emin olmaları gerekir. Düzenli bir çalışma ortamı, sadece verimliliği artırmakla kalmaz, aynı zamanda çalışanların fiziksel güvenliğini koruyarak iş kazası oranlarını önemli ölçüde düşürür.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitmen Notu:
- Başlarken: Kayma ve takılmanın en sık görülen kazalardan biri olduğunu belirtin.
- Kritik nokta: Hortum ve kabloların düzenli yerleşimi için sorumluluk paylaşımını anlatın.
- İnteraktif soru: Geçiş yollarında kablo karmaşası gördüğünüzde nasıl bir önlem alırsınız?

Kronik Hasta Süreçlerinde Agresyon Yönetimi

Diyaliz hastalarının uzun süreli tedavi süreçleri ve kronik rahatsızlıkları, hastaların psikolojik durumlarını etkileyerek gerginlik ve agresyona yol açabilir; sağlık personeli, bu durumun bir hastalık süreci olduğunu bilerek profesyonel bir yaklaşım sergilemelidir.

İletişim kopukluklarını önlemek adına süreç hakkında düzenli bilgilendirme yapılması, gerginliğin azaltılmasında kritik öneme sahiptir; hasta yakınlarının endişeleri göz ardı edilmeden, şeffaf bir bilgilendirme süreci yürütülmelidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında, işyerindeki psikososyal risk etmenlerinin belirlenmesi ve yönetilmesi işverenin temel sorumluluğudur; personel, hasta agresyonuna karşı eğitimlerle desteklenmelidir.

Agresif davranış sergileyen hastalarla iletişimde empati kuran ancak profesyonel sınırları koruyan bir dil kullanılmalıdır; tartışmanın büyümesi durumunda ortamdan uzaklaşmak, hem çalışanın hem de diğer hastaların güvenliğini sağlamak

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 62

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Diyaliz hastalarının uzun tedavi süreçlerinin yarattığı stresi vurgulayın.
- Gerçek örnek: Hasta yakınlarıyla iletişimde sakin kalmanın önemi üzerine yaşanmış bir senaryo paylaşın.
- İnteraktif soru: Agresif bir hasta ile karşılaştığınızda izlediğiniz en etkili yöntem nedir?

Şiddet Riskini Azaltma ve Güvenlik Stratejileri

Sağlık personeli, hasta veya yakınları ile etkileşim sırasında güvenli mesafe kuralını ihlal etmemeli ve fiziksel müdahale riskine karşı vücut dilini kontrol altında tutmalıdır; ani hareketlerden kaçınmak, olası bir fiziksel şiddeti engelleyen temel bir önlemdir.

Diyaliz salonlarında hastaların hareket alanını kısıtlayan cihazların yerleşimi, personelin kaçış yolunu kapatmayacak şekilde düzenlenmelidir; bu düzenleme, şiddet anında personelin güvenli bir şekilde alanı terk etmesine olanak tanıyan bir mühendislik önlemidir.

İlgili İSG mevzuatı gereği, şiddet riski yüksek olan bölgelerde çalışan personelin korunması için gerekli idari önlemlerin alınması esastır; bu kapsamda şiddet protokolleri yazılı hale getirilmeli ve tüm çalışanlarca bilinmelidir.

Çalışanların savunma mekanizmalarını güçlendirmek adına, çatışma yönetimi ve öfke kontrolü eğitimleri verilmelidir; bu

KONUŞMACI NOTLARI

SLAYT 63

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Şiddetin önlenmesinde fiziksel ortamın rolüne değinin.
- Gerçek örnek: Kaçış yollarının önemi üzerine bir vaka anlatın.
- İnteraktif soru: Biriminizdeki kaçış yolları her zaman açık mı?

Beyaz Kod ve Olay Bildirim Süreçleri

Sağlıkta şiddet vakalarında hızlı müdahale için kullanılan Beyaz Kod uygulaması, şiddete maruz kalan veya tanık olan personelin en kısa sürede güvenlik desteği almasını sağlar; personel sistemin işleyişine hakim olmalıdır.

Her şiddet olayı, sonuçları ne olursa olsun ramak kala veya iş kazası kapsamında kayıt altına alınmalıdır; olay bildirimlerinin düzenli yapılması, hastanenin şiddet risk haritasının çıkarılmasına büyük katkı sağlar.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca, işveren şiddet olaylarına karşı personelin yasal haklarını korumakla yükümlüdür; olay sonrası personelin hukuki ve psikolojik destek alması, işverenin gözetme borcudur.

Beyaz Kod butonlarının veya bildirim sistemlerinin periyodik olarak kontrol edilmesi birim sorumlusunun görevidir; sistemin işleyişinde aksaklık yaşanmaması, acil durumlarda personelin güvenliği için hayati önem taşır.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimci Notu:
- Başlarken: Beyaz Kodun acil durumdaki rolünü tanımlayın.
- Gerçek örnek: Bildirimi yapılmayan bir olayın yarattığı riskleri anlatın.
- İnteraktif soru: Beyaz Kod butonunun yerini biliyor musunuz?

Vardiya Yorgunluğu ve Tükenmişlik Yönetimi

Yoğun alışma temposu ve uzun süreli vardiyalar, sağlık personelinde fiziksel ve zihinsel yorgunluğa neden olarak tükenmişlik riskini artırır; bu durum, personelin dikkat seviyesini düşürerek hasta ve personel güvenliğini tehlikeye atar.

Postalar Halinde İşçi alıştırılarak Yürütölen İşlerde alışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik gereği, dinlenme sürelerine riayet edilmesi ve vardiya planlamasının adil yapılması büyük önem taşır; yorgun personelin hata yapma olasılığı yüksektir.

Tükenmişlikle baş etme sürecinde personelin mola sürelerini verimli kullanması teşvik edilmelidir; işyerinde personelin dinlenebileceği ergonomik ve sakin alanların oluşturulması, psikososyal sağlığı koruyan önemli bir idari önlemdir.

Çalışanların psikolojik destek mekanizmalarına erişiminin kolaylaştırılması, tükenmişlik sendromunun erken teşhis edilmesini sağlar; işveren, düzenli geri bildirim toplantıları ile tükenmişlik seviyelerini takip etmeli ve gerekli iyileştirmeleri

KONUşMACI NOTLARI

SLAYT 65

- Eğitmen Notu:
- Başlarken: Vardiya sisteminin insan fizyolojisi üzerindeki etkisini tartışın.
- Gerçek örnek: Uyku düzeninin iş performansına etkisi üzerine bir örnek verin.
- İnteraktif soru: Dinlenme alanlarınızı ne kadar verimli kullanıyorsunuz?

Özet ve Kapanış

Eğitimde Ele Alınan Konular:

- Bu eğitimde Diyaliz Ünitesi İSG konusunun temel kavramlarını ve uygulamalarını öğrendik.
- Yasal mevzuat, sorumluluklar ve yaptırımlar hakkında bilgi edindik.
- İşyerinde uygulanması gereken önlemler ve dikkat edilmesi gereken noktalar ele alındı.

Hatırlatmalar:

- İş sağlığı ve güvenliği herkesin sorumluluğudur.
- Gördüğünüz tehlikeleri bildirin, öneri ve görüşlerinizi paylaşın.

KONUŞMACI NOTLARI

- Eğitimin özetini yapın ve katılımcıların sorularını yanıtlayın.

SLAYT 66

İSG Eğitimini Uçtan Uca Riskmatik ile Yönet

AI ile mevzuata uygun eğitim sunumu + ölçme formlarını dakikalar içinde üret

Online İSG eğitimi düzenle, çalışana ata, uzaktan takip et, sertifikala

Ücretsiz başla → riskmatik.com

İş güvenliğinin dijital atölyesi